

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta šte. 18
Poštno ček. račun: šte. 9-12410

Cena: Posamezna šte. L 20
Naročnina: Mesečna L 85
Za inozemstvo: Mesečno L 150

Leto III. - Štev. 3

Gorica - 18. januarja 1951 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Krik v novoletni čas

Danes noben trezen človek, ki misli z lastno glavo, ni več v domu, kje vlada nasilje in kje teptajo najosnovnejše človeške pravice. Kdor misli z lastno glavo, ta se je že odločil v tem oblikovanju dveh svetovnih taborov.

Kot zagovorniki in pripadniki zapadne demokracije pa upravičeno v novem letu pričakujemo od zaveznikov, ki imajo oblast tudi nad delom Slovencev, da bodo do njih vsestransko pravični. V preteklem letu so imeli sicer veliko srce za naše italijanske sosede. S polnimi rokami so jim delili vsega. Za Slovence pa so imeli le drobtinice, za katere je bilo treba neprestano prositi.

Kaj pričakujemo od zapadnih zaveznikov v nastopajočem letu?

Nič, kar nam ne bi po pravici pripadalo. Enakopravnost z italijanskimi sosedi v vsakem oziru. Nič drugega. Enakopravnost, kakor jo narekujejo načela resnične demokracije. Ob zbiranju sil v tabora, se ozira Evropa, posebno mali narodi, na tisti del Evrope, kjer za-

padne demokracije vladajo malim narodom. In to je tudi na Tržaškem. Sem se ozirajo, v koliko zavezniki uresničujejo načela resnične demokracije. Gledajo, ali niso morda to samo besede.

V primeru malega slovenskega naroda vidijo, da mu v imenu demokracije odrekajo najosnovnejše človeške pravice. Nihče ne more trditi, da Slovencev na tem ozemlju ni. Mednarodne komisije Združenih narodov so ugotovile, da tu Slovenci prebivamo. In te komisije so glasovale za enakopravnost dveh jezikov: italijansčine in slovenščine. Danes ni nikjer nobenega slovenskega napisa v nobenem uradu. Danes na policiji in na glavni železniški postaji v Trstu vidiš razglase v dvanajstih jezikih in med temi dvanajstimi jeziki ni slovenščine. Ali ni to javen in kričeč zasmeh demokracije? — V kateri koli urad v Trstu danes prideš, ne smeš zahtevati ničesar v slovenščini, ker noben uradnik slovenščine ne zna. Na sodišču, kjer so od pamtiveka lahko narodi iskali pravico v lastnem je-

ziku, v Trstu to ni mogoče. In to na ozemlju, kjer vladajo zapadni zavezniki. — Šola, ki je osnovna pravica vsakega kulturnega naroda, je odvisna od neslovenskih vrhovnih uradnikov. Bogate socialne podpore se dele samo Italijanom. Na svobodno ozemlje sistematično naseljujejo ljudi z juga, Slovencev pa, kljub temu, da žive na Tržaškem deset in več let, ne priznajo nobene stalnosti in nobene mestne ali državne pravice. V otroške zavode, ki spet dobivajo milijone iz zavezniških fondov, sprejemajo otroke in upravitelje iz južne in srednje Italije. Slovenski otroci s Tržaškega pa stradajo in zavod, ki ima kakšnega slovenskega otroka, ne dobi podpore. In še tisoč in tisoč krivic. Da ne omenjamo samo kulturnih zapostavljanj!

Ali ni to zasmeh evangeliju demokracije? Slovenci pričakujemo v novem letu samo pravičnost. Ko velike množice Italijanov danes stavkajo v znak protesta proti prihodu poveljnika evropskih sil, generala Eisenhowerja v Italijo, slovenski katoliški demokrati gledamo v tem vodstvu obrambo zapadne krščanske kulture, obrambo miru, obrambo dostojanstva človeka in obrambo demokracije. Istočasno pa pričakujemo, da so se pojmi razčistili in da bodo tukajšnji upravniki zapadnih sil v novem letu spoznali svojo nalogo: biti pravični. Biti pravični posebno na tem občutljivem delu Evrope. Da bodo v dejanju pokazali demokracijo. Potem bodo tudi tisti, ki so danes razočarani nad velikim zapadom zaradi krivic do Slovencev, brez težav spoznali pravo pot: vključiti se v tabor ohranjevalcev kulture in osebne ter narodove svobode.

Trpljenje korejskega naroda

Ko so kitajske komunistične tolpe pritisnile proti jugu oborene sile Združenih narodov, je na tisoče Korejcev s severnega dela države zapustilo svoje domove, da bi ušli ponovnemu trpljenju pod komunističnim nasiljem. Slika kaže korejske žene in otroke, kako bežijo čez poledenelo reko Taedong pri bivši prestolnici severne Koreje Pyongyang, ter se umikajo skupno s silami Združenih narodov. Vse premoženje, ki jim je ostalo, nosijo v skromni bisagi.

Prav tako Kalvarijo je doživel slovenski narod že leta 1945. Čudno, da ljudje po vsem svetu beže pred raznimi »osvobodilnimi vojskami«? Ali pa se bo morda dobila kakšna učena glava in bo rekla, da so to prav gotovo izdajalci. Ne izdajalci — pač pa ljudje, ki si žele svobode. Na lastni koži so občutili ves blagor severnokorejskega režima in sedaj so rajši zapustili svoj dom, kakor da bi še enkrat prišli pod komunistični bič.

Konferenca ameriških držav

Svet zveze ameriških držav je za začetek konference zunanjih ministrov 21 ameriških republik določil 26. marec.

Ta datum je svetu priporočil pripravljani odbor, v katerem so Argentina, Kostarika, Čile, Kuba, Mehika, Združene države in Venezuela.

Svet je tedaj odobril tudi osnutek dnevnega reda za konferenco, ki so ga nedavno predložile Združene države. Osnutek dnevnega reda bodo predložili v preučevanje vladam držav članic zveze. Združene države so predložile, naj bi zunanji ministri razpravljali o najboljšem načinu političnega in vojaškega sodelovanja za obrambo obeh Amerik proti nevarnosti mednarodnega komunizma. Osnutek dnevnega reda

priporoča, naj si ameriške republike prizadevajo, da okrepijo svojo notranjo varnost in poziva na nujno gospodarsko sodelovanje med državami zahodne poloble.

Predsednik Francije obiše Ameriko

Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo, da so določili, da bo predsednik francoske republike Vincent Auriol prišel dne 28. marca na kratek obisk v Združene države, kjer bo gost predsednika Trumana.

Predsednik Truman je že lani junija objavil, da bo predsednik francoske republike obiskal v marcu Združene države. Predsednik Auriol bo potoval v spremstvu soproge na parniku »Ile de France«, ki bo pristal v New Yorku.

Korejsko bojišče

Zavezniške čete so zasedle zopet mesta Osan in Kumyangjang. Ameriško letalstvo neprenehoma bombardira sovražno zaledje. Korejsko bojišče je zopet obiskal znani Collins, ki je izjavil, da se Amerikanci nikdar ne bodo umaknili iz Koreje ter da bodo početkom marca prišla nova ameriška ojačenja na Korejo. Sploh izvajajo sedaj Amerikanci velik pritisk na sovražnika.

Eisenhower v Rimu

Danes je došel na rimsko letališče Eisenhower, vrhovni poveljnik atlantske vojske. Italijanski komunisti so napovedali velikanske demonstracije proti Eisenhowerju. Ministrski svet pa je izdal najstrožje odredbe za vzdrževanje reda. Zdi se, da hočejo italijanski komunisti začeti zopet s pocestnimi demonstracijami in boji. Seelba bo imel težko nalogo, a upamo, da ji bo kos.

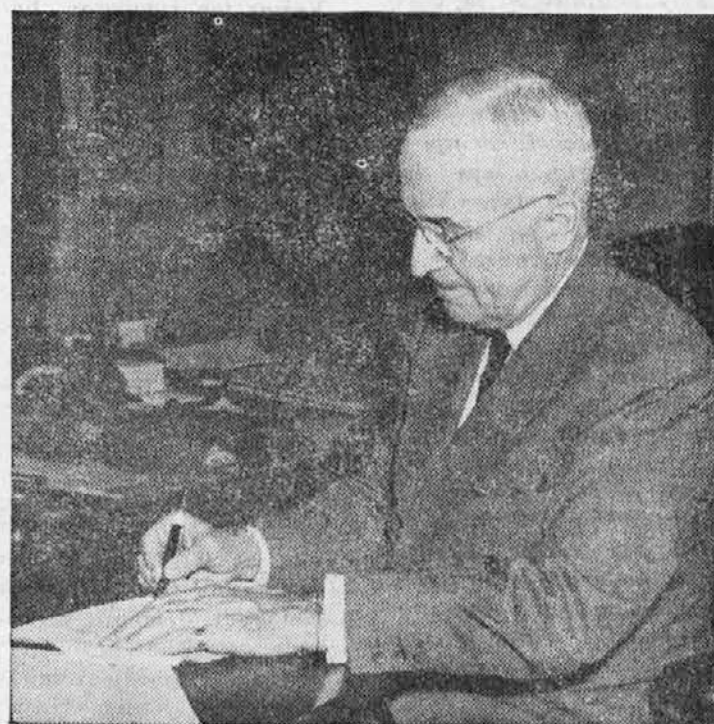
Vzhodna in zahodna Nemčija

Predsednik vzhodne Nemčije, komunist Grotewohl se je obrnil na predsednika zahodne Nemčije Adenauera s ponudbo za zedinjenje Nemčije, seveda po komunističnih smernicah. Sedaj je Adenauer odgovoril odklonilno na ta ruski naveder.

60 tisoč beguncev

V Berlinu je v letu 1950 pribezalo iz sovjetske cone v zapadno 60 tisoč beguncev. Prejšnje leto jih je bilo 70 tisoč.

Trumanove zahteve za obrambo svobode

Predsednik Truman je v ponedeljek predložil amerišкому kongresu proračun o izdatkih za organizacijo obrambne moči Združenih držav ter ostalih svobodnih narodov. »Proračun pripravljeno — kot ga imenuje predsednik — priporoča izdatke za proračunsko leto 1952, ki se začne 1. julija, v znesku 71 milijard 594 milijonov dolarjev. Prora-

čun je za 78% višji od izdatkov v finančnem letu 1950. Predsednik zahteva poleg tega pooblastilo, da lahko sklene nove dobavne pogodbe za 22 milijard 835 milijonov dolarjev. Skupna vsota predlaganih izdatkov v gotovini in zahtevanih pooblastil za nove obveznosti znaša torej 94 milijard 429 milijonov dolarjev.

Evropska obramba

Vrhovni poveljnik skupnih atlantskih sil v Evropi, general Eisenhower, je v ponedeljek in torek razpravljal z britanskimi predstavniki. Zvečer je nadaljeval pot naprej v Lizbono in od tam v Rim.

Britanski obrambni minister Shinwell in načelniki glavnih stanov so mu obrazložili naslednji britanski obrambni program:

1) V naslednjih treh letih bodo porabili za obrambne izdatke skoraj 5 milijard funtov šterlingov in ne 3 milijarde 600 milijonov kot so predvidevali.

2) Vlada je že dala industrijam vojna naročila za 450 milijonov funtov šterlingov.

3) Do konca marca letos bodo 750.000 delavcev zaposlili pri izdelovanju orožja.

4) Izvedli bodo poskusni trimesčni vpoklic rezervistov letnika »Z«, to je bojnikov iz zadnje vojne.

5) Do konca leta bodo postavili 4 nove divizije ter podvojili izdelavo tankov in letal.

6) V Nemčiji bodo verjetno štiri britanske divizije in ne samo tri.

7) Države britanske skupnosti so se v bistvu sporazumele za program obrambe Bližnjega vzhoda.

Namestniki zunanjih ministrov atlantske zveze so soglasno imenovali Američana Heroda za predsednika nove komisije za obrambno proizvodnjo. Villiam Herod, letalski upokojeni polkovnik, je zdaj predsednik družbe »International Electric«. Z njegovim imenovanjem je zdaj zaključen cikel organizativnih sklepov sprejetih na bruseljskem sestanku zunanjih in obrambnih ministrov Atlantske zveze. V tej komisiji za obrambno proizvodnjo pa bo Združene države zastopal Villiam Batt. Herod bo imel sedež v Londonu, kjer so tudi namestniki Atlantskega sveta, toda njegovo delo bo v tesni povezavi z Eisenhowerjevim poveljstvom. Herod bo nekak »Eisenhower na področju obrambneslužbenih let pa vsaka štiri leta.

proizvodnja.

Iz Londona javljajo, da namerava general Eisenhower poenostaviti sedanjo vojaško organizacijo Atlantske zveze. Tako naj bi bila odslej le še tri področna poveljstva in ne več pet. Prav za prav doslej še ni bilo področnih poveljstev, temveč šele obrambna področja. Osrednje poveljstvo bo obsegalo Veliko Britanijo, Francijo, Belgijo, Nizozemsko in Luksemburg ter kasneje tudi Nemčijo, če bo ta sodelovala pri skupni obrambi. Severno poveljstvo bo obsegalo Dansko, Norveško in Island, južno poveljstvo pa Italijo in Portugalsko.

Plača amer. vojakov

V teh dneh, ko se javlja vedno bolj naraščajoče število prostovoljcev, ki se pripravljajo, da vstopijo v vojaško službo, čim dobijo poziv, se je stopnjevalo zanimanje za višino plače, ki jo dajejo Združene države pripadnikom oboroženih sil. Nedvomno bodo mnogi veterani, ki so bili poklicani ponovno pod orožje, prijetno presenečeni, ko bodo opazili, da je ovitek, ki vsebuje plačo, nekoliko težji kot je bil prej.

Prvemu povišanju plač iz leta 1946 je sledil leta 1949 poseben zakon, ki je puredil višino plač vojaškega osebja.

Navaden vojak, ki je imel leta 1949 50 dolarjev na mesec, prejme danes takoj po vstopu v službo 75 dolarjev, po štirih mesecih službe pa 80 dolarjev. Narednik, ki je med vojno prejel 114 dolarjev na mesec, dobi zdaj 169,05. Plača poročnikov se je dvignila od 150 dolarjev na 213,75 dolarjev, kapetanov od 200 na 213,30, polkovnikov od 333,333 na 570 in brigadni generalov od 300 na 769,50 dolarjev.

S tem zakonom pa so istočasno ukiniteli vse družinske doklade razen v primerih, kjer bi vojak prejel manjšo plačo, kot po starem sistemu. Istočasno so odpravili tudi določilo o petodstotnem povišanju plače po preteku vsakih treh let. Namesto tega dajejo zdaj stalen povišek vsaki dve leti v prvih 18 letih službe, po preteku 18 let pa vsaka štiri leta.

PRVA PREDPOSTNA NEDELJA

Iz svetega evangelija po Mateju
(Mt 20, 1-16)

Tisti čas je povedal Jezus svojim učencem to priliko: Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, ki je šel zjutraj zgodaj najemat delavcev za svoj vinograd. Pogodil se je z delavci po denarju na dan in jih poslal v vinograd. In šel je ven okrog tretje ure in videl druge na trgu stati brez dela. Tudi tem je rekel: »Pojdite še vi v vinograd, in kar bo prav, vam bom dal.« In so šli. Okrog šeste in devete ure je zopet šel in storil prav tako. Ko je šel okrog enajste, je našel druge, da so postavali, in jim je rekel: »Kaj stojite tukaj ves dan brez dela?« Odgovore mu: »Nihče nas ni najel.« Reče jim: »Pojdite tudi vi v vinograd!« Ko se je pa zvečerilo, pravi gospodar vinograda svojemu oskrbniku: »Pokličidelavce in jim daj plačilo, začeni od poslednjih do prvih!« Pristopili so torej tisti, ki so bili prišli okoli enajste ure, in dobili so vsak po denarju. Ko so prišli prvi, so mislili, da bodo prejeli več; pa tudi ti so prejeli vsak po denarju. In ko so prejeli, so začeli godrnjati nad hišnim gospodarjem in so rekli: »Le ti poslednji so delali eno uro, pa si jih izenačil z nami, ki smo prinašali težo dneva in vročino.« On je pa odgovoril enemu izmed njih: »Priatelj, ne delam ti krivice; ali se nisi po denarju z menoj pogodil. Vzemi, kar je tvojega, in pojdi! Hočem pa tudi temu poslednjemu dati kakor tebi. Ali ne smem storiti, kar hočem? Ali je troje oko hudobno, ker sem jaz dober?« Tako bodo poslednji prvi in prvi poslednji. Zakaj veliko je poklicanih, a malo izvoljenih.

Bilo je v začetku pomladi, ko se v Palestini začela delo po vinogradih. Gospodarji so najemali delavce. Enega, posebno dobrega, je Jezus vzel za primer, da bi pokazal, kako Bog kliče ljudi v svojo službo in kako jih plačuje. Gospodar je torej Bog in vinograd je njegova Cerkev.

Bog kliče ob vsaki uri in vsokogar. Večkrat Bog najde gluha ušesa in naleti na različne izgovore.

Nekaterim se zdi, da jih njihovo poklicno delo in stan ovirata, da ne morejo služiti Bogu. Bogatašu se zdi, da vera postavlja pretežke zahteve zanj in da se pač ne more držati božjih zapovedi. — Reveži zavidajo bogate, češ, oni imajo denar; lahko dajejo miloščino, naročajo maše in nimajo čas iti v Cerkev. —

Ob veliki molitveni osmini

Od 18. do 25. jan. praznujejo vsi, ki verujejo v Kristusa, veliko molitveno osmino za zedinjenje vseh kristjanov. Misel zedinjenja je tako velika, da bi moralo vztrepetati ob njej srce vsakemu vernemu kristjanu. Zato je tudi molitvena osmina, ki se že skoro 50 let leto za letom povrača, vedno prilika za nove upe, a obenem tudi za novo žalost. Posebno zadnja leta sta upanje in žalost vedno večja. Veča se veselo upanje, ker je misel po zedinjenju že močno prodrla tudi med protestantske kroge. Uradno se sicer še vedno upirajo zedinjenju. Razni »škofje« in drugi predstavniki protestantskih ločin se vsakotoliko spozabijo, da vržejo novo kleveto zoper rimsko Cerkev. Vendar se to dogaja vedno redkeje. Zato pa posamezniki čutijo vedno večje domotožje po Kristusovem skupnem hlevu. Tako se kljub razburkanim časom, ki jih preživljamo in ki so tako malo prijazni duhovnim podvigom, vendarle množijo spreobrnjenja protestantov in se množijo med njimi glasovi po združenju. V ZDA pravijo statistike, da ni še nikoli toliko protestantov prestopilo v katol. Cerkev kakor preteklo leto.

Krojači, šivilje, čevljarji in še morda drugi obrtniki se zgovarjajo, da morajo v nedeljo dopoldne skončevati naročena dela in seveda nimajo časa za sv. mašo. — Marsikateri delavec otrsa kriyo z izgovorom: »Duhovniki lahko govorijo! Če bi bili na našem mestu, bi govorili drugače!« — Nekateri matere si domisljajo, da se človek lahko zveliča samo za samostanskimi zidovi.

Večina teh izgovorov bolj malo drži. Zadostuje, da vzamemo v roke koledar in pogledamo pisano vrsto svetnikov! Vsem stanovom prapadajo in vsem poklicem. Sv. Izidor je bil kmet, sv. Aleš — berač, sv. Ivana Arška — pastirica, sv. Jurij — vojak, sv. Henrik — kralj, sv. Janez Bosko — duhovnik, itd. Slikovita vrsta svetnikov očitno postavlja na laž trditev, da zaradi svojega stanu ali poklica, ni mogoče služiti Bogu.

Zelo pogost izgovor je nesrečen značaj: silna jeza, nagla razburljivost, malodušje, itd. — Najprej si moramo biti na jasnem, da nihče ne dobi že z rojstvom svetniškega značaja. Vsakdo ima v značaju dobre in slabe lastnosti. Šele vztrajno premagovanje in sodelovanje z milostjo gradi plemenite ali take imenovane svetniške značaje. Tudi z »nesrečnim« značajem lahko služimo Bogu. Ob premagovanju slabosti svojega značaja ravno najbolj raste naše zasluženje pred Bogom.

Evangelij prinaša besede tolažbe in vzpodbude. Bog nas vabi in se ne ozira na to, kakšna je bila naša preteklost. Vse se še da popraviti. — Obsega pa tudi trikratni opomin: Kakšno plačilo naj pričakujemo od Boga, če nas bo celo ob večeru življenja našel v brezdelju...

NEDELJSKA MOLITEV

MOLITVE SVOJEGA LJUDSTVA. PROSIMO, GOSPOD. MILOSTNO USLIŠI: DA BOMO, KI ZA SVOJE GREHE PO PRAVICI TRPIMO, V SLAVO TVOJEGA IMENA MILOSRČNO ODREŠENI.

Koledar za prihodnji teden

21. januarja. NEDELJA. 1. predpostna. Sv. Neža, devica in mučenica.
22. PONEDELJEK. Vincenc in Anastazij, mučenca.
23. TOREK. Zaroka Device Marije.
24. SREDA. Timotej, škof.
25. ČETRTEK. Spreobrnjenje sv. Pavla.
26. PETEK. Polikarp, škof.
27. SOBOTA. Fabijan in Sebastijan, muč.

Njihovo število presega sto tisoč. To je veselo upanje ob molitveni osmini.

Toda poleg upanja je žalost, globoka žalost zaradi težke usode, ki jo preživljajo združeni vzhodni katoličani v državah kominforma in sovjetske Rusije. Tamkaj je živel že čez 16 milijonov katoličanov vzhodnega obreda, ki so bili potomci onih vernikov, ki so v teku stoletij prestopili iz pravoslavlja v katolicizem. Ti so bili najlepše upanje, da se bodo sčasoma še ostali njihovi pravoslavni bratje združili z edino pravo Kristusovo Cerkvijo. Ali vrgla se je nanje komunistična nevihta in uničila vsako upanje. Vzhodna cerkev je v vseh ondodnih državah do korenin uničena. Vsi škofje vzhodnega obreda so zaprti, nekateri obsojeni na dolgoletno prisilno delo. Zadnji med njimi je škof Peter P. Gojdič, škof v Presovu, ki je na zadnjem procesu v Bratislavi bil obsojen na dosmrtno ječo. Duhovnike vzhodnega obreda so, ali zaprli ali prisilili, da so z verniki vred prestopili v pravoslavje. Zato je čisto res, če trdimo, da je vzhodna cerkev onstran železne zavese popolnoma uničena in to v imenu

verske svobode, ki jo komunizem narodom prinaša.

Pri vsem tem je pa najbolj žalostno dejstvo, da ima pri zatiranju vzhodne cerkve veliko vlogo krajevna pravoslavna cerkev. Bodisi v sovjetski Rusiji bodisi v Romuniji, je pravoslavna cerkev postala orodje, katerega se je komunizem poslužil, da je uničil unijate. Ni bilo lepo to od ondodnih cerkvenih dostojanstvenikov, da so s sunkom v hrbet povrnili neštivilne dobrote, ki so jih rimski papež in katoličani storili preganjanjem pravoslavcem od leta 1917 do danes. Ali pustimo to. Vemo, da komunizem izmalici in zlomi tudi najboljšega človeka. Zato moramo v imenu Kristusove ljubezni odpustiti tudi ondodnim pravoslavcem vse, kar so hudega prizadeli unijatom v sedanjih žalostnih okoliščinah, kakor so to gotovo storile vse njihove žrtve. Mi ravno zaradi tega te dni še z večjo gorečnostjo molimo s trdnim upanjem, da se bo po krvi in trpljenju mučenec pospešilo uresničenje velike želje Jezusove: »Da bodo vsi eno, Oče...«

Iz življenja Cerkve

Vas betlehemske pastirjeve je dobila svojo cerkev

V bližini Betlehema leži vas Beit Sahur, ki je znana tudi pod imenom »vas pastirjev«, kajti na tem kraju so čuvali ono zgodovinsko noč preprosti pastirji pri svojih čredah, ko jim je angel naznanil veselo novice: »Danes vam je v Davidovem mestu rojen Zveličar.« — Na tem mestu je dala pozneje sv. Helena postaviti cerkev na čast nebeskim duhovom, to je angelom, ki so tisto noč oznanjali mir vsem ljudem, ki so Bogu po volji.

Cerkev je pozneje razpadla, toda na njenih razvalinah je mislil postaviti pred skoraj sto leti misijonar J. Moretain cerkev, župnišče in župniško šolo, a zaradi pomanjkanja sredstev je dokončal le župnišče in šolo, tako da so morali opravljati službo božjo v župnijskih prostorih. Pred leti pa je msgr. Mac Mahon zbral v Ameriki 28 tisoč dolarjev, da bi se dozidala tudi cerkev in majhen samostan za misijonske sestre učiteljice. S pomočjo tega denarja in sredstev, ki so prišla od drugod, so postavili cerkev in zadnji božični praznik je jeruzalemski patriarh msgr. Gori blagoslovil in otvoril cerkev, ki je po željah ameriških darovalcev posvečena »Naši Gospě iz Fatime in sv. Tereziji«.

S zidanjem te cerkve so pomagali obenem tamošnjim revnim Arabcem s tem, da so jim dali zaposlitve in kruha.

Novo kat. vseučilišče v Braziliji

Z odlokom sv. kongregacije za semenišča in univerze je bilo 1. nov. 1950. leta ustanovljeno kat. vseučilišče v Porto Alegre v Braziliji. To je tretja kat. univerza, ki je bila v teku nekaj let ustanovljena v Braziliji; ostali dve sta v Rio de Janeiro in v San Paulo. Zasluge pri ustanovitvi vseučilišča v Porto Alegre imajo predvsem bratje maristi, ki so pred 50 leti prišli v Brazilijo ter ustanovili v tem času nešteta katoliških šol in zavodov.

Mašni apostolat na Holandskem

Že 20 let deluje na Holandskem tako zvani »Mašni apostolat«, ki ima namen poglobiti poznanje sv. maše ter poučiti ljudi, kako ji je treba prisostvovati in tudi doživljati. V ta namen se vršijo po raznih župnijah »mašni tedni« z raznimi konferencami, projekcijami in dialogičnimi mašami s posebnim poudarkom o važnosti cerkvenega petja.

Verouk - obvezen predmet v Siriji

Na podlagi nove sirske ustave je postal verouk obvezen predmet v vseh javnih šolah Sirije, tako da bo vsak učenec dobival verski pouk v svoji veri. Pri uvedbi člena 28. ustave, ki jamči vsem verskim manjšinam versko svobodo, imajo posebne zasluge antihijski patriarh Maksim IV Saig in poglavarji ostalih krščanskih cerkva.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Prenos svetogorske Marijine podobe na Kostanjevico

V nedeljo ob 10h predpoldne so prenesli svetogorsko Marijo na Kostanjevico. Velike množice ljudstva iz goriske okolice, Vipavske doline in banjske planote so se vse jutro stekale v Novo Gorico. Ker pa ni bilo znano, kdaj in kako slika prispe, so jo ljudje čakali na različnih krajih, največ jih je seveda bilo na Kostanjevici pred slavolokom. Naenkrat se je raznesel glas, da so sliko prepeljali z avtom do stopnišča na panovski cesti pod svetiščem samim. Z vseh smeri so množice drle na Kostanjevico.

Na trgu ob cerkvi je p. Otmar v krasnem govoru pozdravil Marijo, katero sta mu izročila prenašalca p. Tavčar in p. Tominc. Po slovesnem

pozdravu so sliko odnesli v cerkev, ki je bila izredno okrašena z belimi naglji in ciklamini. Ustoličili so jo slovesno na glavni oltar med ti-soče in tisoče belih nageljnov. Do solz ginjenim množicam sta nato govorila oba patra: Tavčar in Tominc. Pred slovesno sveto mašo je spregovoril tudi apost. administrator msgr. Toroš.

Že prejšnji večer je bila Kostanjevica bajno razsvetljena in okinčana. Ljudstvo se je ginjeno ves dan do pozne noči gnetlo v pobožni molitvi pred čudežno sliko.

Obisk cerkve je tudi med tednom zelo številen.

Slika bodo slovesno prenesli na Sv. goro po veliki noči.

Križi in težave kmečkega stanu

(Družabna Pravda 1950)

„V mesto pojdem...“

Kmet Dvornik se je vračal s polja domov. Bilo je to pred drugo svetovno vojno. Sonce je že davno zatonilo za vrhovi gor. Zakasnil se je bil na polju. Saj ni čuda, ko je pa toliko dela! Grunt je velik, dela pa največ sam. Stari Matevž mu sicer pomaga, toda veliko ne more več. Tonček je pa še otrok; saj je priden, a kaj more storiti petnajstletnik? Tako pade vse težje delo na gospodarjeve rame, čez dan na polju, zvečer pa še v hlevu pri živini.

Dvornik se je zamislil v prejšnja leta. Hlapec in dekel ni manjkalo pri hiši. Po pet moških in štiri ženske moči so bile pri delu, pa še so tožili nad preobilico dela. Danes jih pa ni dobiti, za drag denar ne. Raztogotil se je: »Ta prekleta mesta s fabrikami vred nam pobere vse ljudi, ki so kaj prida za delo. Vse drvi v mesto. Le kar je nesprejemljivo za tovarne, ostane na kmetih. Pa še ti imajo vsak hip pripravljeno grožnjo: Pa grem! ako jim količkaj ni prav na kmetiji.«

Še se je jezil, ko je vstal nekje v globini duše glas, ki se mu je rogala: »Kaj jih obsojaš? Ali nima vsak pravico poiskati si boljšega mesta in lažjega zasluka? Ti mu s težavo plačaš 400 din na mesec, v tovarni jih dobi 800 in še več, če je spreten in ima voljo do dela. Pri tebi ima 12 - 14, da, celo 15 urni delavnik, v tovarni pa ima 8urni delavnik in po končanem delu je gospod. Svobodno razpolaga s svojim časom, bere časopis, gre na sprehod ali pa počivat. Človek je sicer ustvarjen za delo, a delo ga vendar ne sme ubijati!«

»Lepa je ta!« je ugovarjal Dvornik notranjemu glasu, »kje se pa več ubija, na kmetih ali v tovarnah? Pri nas res delamo od zore do mraka, toda v prosti naravi, v svežem zraku. V tovarni je prah,

ki ga žreš cele dneve. Le poglej rdeča lica kmečkih ljudi, na drugi strani bledost tovarniških delavcev. Predvari kje je več jetike, povprašaj na Golniku (v zdravilišču za jetične) ljudi od kod so? Redkega boš našel iz kmetov, večino iz mest in tovarne, ki so jim izpili krija.

Pa se je spet oglasil v možu notranji glas: »Gruntarji vse preveč priganjajo k delu. Nikdar jim ni dovolj storjenega.« — Tudi temu je znal brez težko odgovoriti. »Res je, da je treba večih politeti do znoja. Seno ali snopje so na polju, pa se bliža nevilta. Če posel nima tolike razsodnosti ali čuta odgovornosti, ga je treba pač opozoriti. Gospodarji pa smo različnih značajev. Eden napravi to vljudno, drugi se ne zna obvladati in zarohni. Premalo pomisli, da ima v poslu pred seboj človeka, morda še prav rahločutnega. V tem res marsikdo pogreši. — Slika v tovarni je pa še vsa drugačna. Delavec stoji pri stroju in mu mora streči, kakor da je njegov suženj. Veših nima niti časa pogledati na uro, kje šele, da bi si prižgal cigareto. Poleg tega ima opravka z bistrim očesom nadzornika, ki hitro opazi vsak zastoj. Tudi nadzornikove besede navadno niso najbolj prijazne.

»V tovarni bom dobro zaslužil in si bom hišico postavil,« so privenale od nekod v Dvornikovo dušo besede njegovoga bivšega hlapca Franceta. — Priznati je moral, da so v okolici industrijskih središč kar rastle hišice delavcev. Kdor je bil varčen, si je v nekaj desetletjih postavil hišo z zaslužkom lastnih rok. Toda pravih varčevcev je bilo le prav malo. Dobri zaslužki so v premnogih primerih naredili iz prej dobrih fantov gostilniške obiskovalce, kričarje, neredko tudi pijance in pretepače z vsemi zlimi posledicami.

(Nadaljevanje)

Obletnica ustanovitve svobodnih sindikatov

Te dni praznujemo obletnico ustanovitve organizacije, ki šteje 50 milijonov članov sindikalistov, ki so izstopili iz Svetovne federacije sindikatov, ki je bila pod komunističnim vplivom ter si zgradili novo organizacijo, ki se imenuje »Med-

Koliko Mohorjanov je pri vas?

narodna konfederacija svobodnih sindikatov«. Nova organizacija se razteza skoro po vsem svetu, z izjemo seveda tistih držav, ki so pod sovjetskim vplivom. Organizacija ima v Evropi 20 milijonov članov, v obeh Amerikah 14 milijonov, ostale milijone pa v Maleziji, Pakistanu, Siamu in drugih krajih sveta. Začetkom tega leta se ji bodo pridružili sindikalisti iz Burme, Singapure in Filipinskih otokov. Tudi sindikat tuniških delavcev, ki je zapustil komunistično federacijo, se bo pridružil, kakor je upati. Mednarodni konfederaciji svobodnih sindikatov.

Čudovita pomoč

Ko smo bili tržaški svetoletni romarji v Rimu, smo obiskali tudi kraj Tre Fontane. Tam stoji v votlini lep Marijin kip na ograjenem prostoru v spomin na njeno prikazanje in čudovito spreobrnjenje njegove nasprotnice.

Zemljo s tega prostora nosijo romarji domov, ne samo za spomin, temveč tudi

za zdravilo. Tudi jaz sem vzela nekaj te blagoslovljene prsti s seboj. Pred mesecem se mi je naredil na nogi hud izpuščaj in vse je kazalo, da se mi bo noga odprla. Zaupno sem se zatekla k Mariji, naj mi pomaga. Spomnila sem se prsti, ki sem jo prinesla iz Rima. Potezala sem z zavikom, v katerem je bila shranjena prst, po nogi in pri tem prav iskreno prosila Marijo pomoči. Obljubila sem ji, če se mi noga pozdravi, da bom to javno razglasila v časopisu.

Moja prošnja ni bila zaman. Noga se mi je tekom enega meseca pozdravila in

V sosednji vasi jih je 80

ni opaziti več, kje je bil izpuščaj. Priznati moram, da mi je le Marija pomagala. Nešteto krat sem že iskala pri Nji tolažbo in uteho, še nikdar me ni zapustila.

Zato z zaupanjem le k Nji hitimo, v dušni in telesni stiski se ji priporočimo. Ona nikdar nas ne bo zapustila, želje naše vse nam bo izpolnila.

Ivanka Cegnar, učiteljica v Trstu

Palestinski katoličan visoko odlikovan

Transjordanski kralj Abdulah je podelil katoličanu Tewfigu M. Cattanu častni naslov paše. Ta naslov nosijo sedaj v Abdulahovem kraljestvu trije katoličani. Novonovani paša je bil svoječasno vpliven trgovec v Betlehemu ter je znan po svoji darežljivosti napram raznim katoliškim ustanovam.

GOSPODARSTVO

MODRA GALICA BO PRECEJ DRAŽJA

Modro galico delajo iz bakra, ta pa je zelo važna surovina v vojni industriji in zato je sedaj veliko povpraševanje po bakru. Italija je morala uvažati skoraj ves baker za svoje tvornice modre galice. Dobivala ga je iz USA. Sedaj pa ni Amerika samo ustavila dobave bakra Italiji, temveč ga sama kupuje tudi na inozemskih trgih.

Zelo važen proizvajalec bakra je Jugoslavija s svojim slovitim rudnikom Bor, v Vzhodni Srbiji.

Sedaj je določena cena na 13.500 lir za q franko tvornica, na drobno bo torej galica po približno 155 lir za kg, torej skoraj za polovico dražja, kot lansko leto.

GOVEJE PASME V ITALIJI

Po podatkih osrednjega kmetijskega statističnega urada razlikujejo v Italiji 15 različnih govejih pasem. Najbolj razširjena je sivo-rjava švicarska pasma, ki v Italiji nosi ime arjava alpska. Ta predstavlja 24,6% ali skoraj 1/4 vse goveje živine. Daleč za njo prihaja po številu romanjolska pasma in takoj za to »frizijsko-holštajnska« s približno 5% vse goveje. Simodolska pasma (tudi »fluranska cikur

imenovana) predstavlja 2,1%, belanka (Mölltal) pa komaj 1/20% vse govede. Mnogo ostalih pasem ima v sebi kri sivo-rjave švicarske.

NARAVNE SVILE NI MOGOČE IZPOD-RINITI

Ko se je pred 45 leti pojavila umetna svila, je večina mislila, da je s to iznajdbo zadan smrtni udarec naravni svili, katero dobivamo od sviloprejk, ki se hranijo z murvovino. Res je takrat nastala glede naravne svile mala kriza, ki pa je po letih bila premagana in naravna svila je zopet prišla do veljave in zadovoljivih cen. Z iznajdbo najlona, ki je naravni svili še bolj podoben kot umetna svila, so zopet mislili, da se ne izplača več gojiti sviloprejk in mnogi naši kmetje so opustili gojenje in posekali murve. Najnižje cene so imeli svilodi 1. 1948., v naslednjih dveh letih pa vedno višje. Marsikje je najlon zavladal, a ni mogel izpodrinuti naravne svile, ki se zopet uveljavlja.

Danes bi pri nas in tudi v sosednih provincih marsikdo zopet gojil sviloprejk, a ni murovine. Posekanje murv je bilo preuranjeno. Kdor jih še ima, naj jih ne uniči brez dobrega premisleka.

Pregled slovenske lep-slovnosti ustvarjalnosti v preteklem letu

Če se ozremo na slovensko leposlovnost ustvarjanje preteklega leta, ne moremo biti zadovoljni; nasprotno, ne moremo se ubraniti razočaranja. Izvirno slovensko leposlovje je na vseh področjih ustvarjanja še vedno v znamenju upadanja, tako po številu kakor tudi po kvaliteti. Od leta do leta izhajajo manj izvirnih slovenskih del, in tista, ki izhajajo, so le v redkih slučajih na dostojni umetniški višini. Vsa niso bolj ali manj pečat tendencioznosti, če že nimajo odkrito propagandnega značaja, ali pa se nekam bojazljivo zatekajo po snov v preteklost in se rešujejo s previdnim intelektualističnim obravnavanjem in slikanjem življenja in dogajanja preteklih ali komaj preteklih dob, da ne pridejo v spor s sedanostjo. V nobenem primeru pa se ne morejo izmakniti današnji stvarnosti, ki bi nad vsem leposlovnim ustvarjanjem in ki je poslednje merilo njegove vrednosti. Tako ne zasledimo tudi v najbolj previdno pisanih delih na koncu koncev nič drugega kakor suhoparno moraliziranje in ugotavljanje, kaj je bilo »dobro« in kaj je bilo »slabo«, z ozirom na današnjo stvarnost seveda. Posledica tega je dolgočasno črno-belo slikanje in vsak vsaj malo bister bralec lahko že na drugi ali tretji strani spredel vse »problematike« in ugane konec. Vse to jemlje današnji izvirni slovenski knjižni domovini ves mik in vso napetost.

Težko je reči, če je temu krivo samo duhovno nasilje. Slovensko leposlovje se nikoli ni odlikovalo po motivni izvirnosti in pestrosti ustvarjalne domišljije, kar odgovarja do neke mere značaju slovenskega človeka, ki je stvaren, temelji v podrobnostih in malenkostih. Redkih izjem v naši literaturi tu ne bom našteval. Moč slovenskega leposlovja je bila vedno v slikanju resničnosti in v poštenosti obravnavanja življenjskih vprašanj in tem, ki so se jih pisali lotevali, pri čemer domišljija ni prišla bogve kaj do besede. Tako skoro ne poznamo literarnega »šundaa«, a na drugi strani se tudi nismo ustvarili izvirnega slovenskega pustolovskega ali fantastičnega romana, razen posameznih poizkusov (n. pr. »Abadone«). Celotnega zgodovinskega romana pogrešamo, ker se slovenski pisatelj te težko prepusti domišljiji in stopi s trdnih tal resničnosti. Tako je razumljiva zadržana današnja slovenskega leposlovja, ki ga bolj kakor kdaj koli tišči in izživlja sedanost, a se je ne more svobodno lotiti. Domišljija in preteklost ga spričo pereče problematike sedanosti mikata še manj kakor v preteklosti, in tako mnogi rajši sploh molče, tisti pa, ki še pišejo, so previdni, abstraktni in — dolgočasni. Poznamo slovenske pisatelje, ki tožijo, da že ob sami zavesti, da ne morejo izbirati in opisovati sodobne problematike tako, kakor bi radi in kakor jim veljava vest, sploh ne morejo več pisati. O tej zavesti njih ustvarjalnost usiha. Vse to bi zahtevalo obširnejšega in bolj temeljitega razpravljanja; tukaj sem se dotaknil tega le zato, ker se mi zdi, da je v tem iskati glavni vzrok današnjega hiranja izvirne slovenske knjige.

V preteklem letu je izšlo v domovini le 11 izvirnih leposlovnih del v prozi, toda če odštejemo Bevkov scenarij za novi slovenski film »Še bo kdaj mladost in pred

vojno napisan Čufarjev roman »Pod klavir«, ki je začetniško delo, se to bomo število še zmanjšala. Značilno je, da ni izšel razen Čufarjevega niti en roman, če nočemo počastiti s tem nazivom dveh dolgih povesti, ki jih je napisala v izrazito črno-belem slogu Mimi Malenšek iz dogajanja med vojno in po vojni na Jesenicah in ki jim ni mogoče priznati niti povprečne literarne vrednosti izvirne slovenske knjige. Njeno pisanje je v umetniškem oziru nezahtevno, po problematiki pa popolnoma oportunistično in neizvirno. Prav simbolni pomen zadobi pisateljska plodovitost Malenškove spriče dejstva, da je od vseh znanih slovenskih pisateljev le en sam izdal lani novo delo, namreč Juš Kozak. V noveli »Gašpar Osate« na previden in dokaj abstrakten način obravnava tipično sodoben problem, lik političnega aktivista. Delo je brez posebnega pomena in zelo blede v primeri z dosedanjim ustvarjanjem Juša Kozaka ter je vzbudilo nekaj zanimanja le pri uradnih partijskih recenzentih, ki so razpravljali o tem, v koliko je Kozak »pravilno« prikazal lik partijca. Ta Kozakova novela s svojo tematiko vred naravnost simbolno predstavlja vse, kar je lani izšlo izpod peresa pomembnejših slovenskih pripovednikov.

Od ostalih šestih izvirnih knjig jih odpade pet na samostojne zbirke novel Karla Grabeljske, Ferda Godine, Janeza Gradišniške, Milana Šege in Ignaca Koprivca. To so deloma sicer že znana imena, ki pa s temi zbirkami niso pridobila na pomenu, ker v teh povestih ne najdemo drugega kakor oportunistično in tendenciozno — pri nekaterih (Koprivce) celo neokusno — prikazovanje sodobne notranje politične ali partizanske problematike brez resnega hotenja po kakšni poglobitvi in ljudi in dogajanje. Izjema je le Gradišnik, ki pa je ostal pri suhoparnem intelektualističnem opisovanju. Le redko začetimo v njegovih zgodbah izza miselne aktualnosti in zunanje napetosti dogodkov toplino življenja, nikoli nas ne razvname, nobeden njegov junak nas resnično ne gane ter nam zato tudi ne ostane v spominu. Pripravi nas kvečjemu do tega, da z umom in vestjo soglašamo z njim, toda srce ni prizadeto. Njegov jezik je lep in čist, toda popolnoma brezizrazen in hladen.

Knjiga, ki še ostane, je povest o Eskimih Sonje Severjeve. Izdala jo je Mohorjeva družba v Celju in je nismem hral.

Poleg ene same izvirne drame (»Operacija« Mire Pucove), ki tudi zajema snov iz medvojnega dogajanja, je treba omeniti štiri nove pesniške zbirke, in sicer »Izbrane listae« Vide Tauferjeve, »Senca v sreca« Ade Škerlove, »Pesmi izpod Snežnika« Maričke Žnidaršičeve ter »Kurenta in smrt« Franceta Kosmača, katere narejenost dokazuje že naslov. Prvi dve zbirki so odlikujeta vsaj po toplini in doživjetosti, če že ne po izvirnosti.

Če se ne oziramo na tisto, kar je izšlo v revijah ter na razne otroške slikarice in pravljice, je to vse, kar je izšlo izvirnega slovenskega leposlovja v l. 1950 v domovini. Le redko v zadnjih sto letih je bila žetev na njivi slovenskega leposlovnega ustvarjanja tako pičila po številu, a še bolj po kvaliteti. Ni izključeno, da bi ne našli pri marsikomu med znanimi pisatelji, pa tudi med neznanimi mladimi še kakšnega novega dela, ki je privrelo iz užaljenega srca in duševne bolečine ter je moralo ostati zato zaklenjeno v muhici,

a to se bo razodelo morda šele kdaj v bodočnosti in s tem se ne moremo tolažiti. Slovenska književnost je v teži krizi, kar ni slučajno, kakor sem že omenil, temveč v tem zvesto zreali splošno duhovno krizo slovenskega človeka in moralno zlaganost vsega današnjega dogajanja, spričo katere se sodobni slovenski pisatelj ustavi z mirno vestjo kvečjemu še pri dogodivščinah protikupatorskega boja, če hoče ostati zvest resničnosti in se ne boče ponizati v glasnika propagande in laži.

rh.

Naša šola

Te dni je izročila Slovenska krščanska socialna zveza, ki se ji je pridružila tudi Demokratska zveza Zavezniški vojaški upravi spomenico, v kateri se zavzema za enakopravnost slovenskega šolstva na Tržaškem. Spomenica ugotavlja in s primeri dokazuje veliko zapostavljanje slovenskega šolstva za italijanskim.

Dočim imajo italijanske šole v naprej določeno število razredov, jih Slovincem leto za letom znova določajo na podlagi pripravljenih učencev. Pri tem številu pa je pri Slovincih povsem drugačno število merodajno za en razred kot je pri Italijanih. Pri Slovincih zato ni nobene stalnosti pri učitelstvu. Leto za letom morajo učitelji in profesorji znova prositi za nastavitve, čeprav že uče po pet let na istem zavodu.

Da je v finančnem vprašanju slovenskega šolstva tako veliko zapostavljanje, je očito. Ko je pred nedavnim umrl računski referent pri šolski upravi, so italijanski listi očitno hvalili njegove zasluge, ki jih ima pri oviranju razuma slovenskega šolstva. Dokler taki ljudje odločajo pri slovenskem šolstvu, tako dolgo ni mogoče pričakovati kakšnega napredka pri naši šoli.

Spomenica navaja nešteto kričečih kriev, ki se gode slovenskemu šolstvu, ki je pod pokroviteljstvom Zavezniške vojaške uprave. Zato spomenica upravičeno zahteva slovensko upravo slovenskega šolstva in tudi ločeno finančno upravljanje fondov za slovensko šolstvo. Le potem moremo pričakovati, da bo šola izpolnila svoje naloge in da bo opravila delo, za katerega bi morala jamčiti Zavezniška vojaška uprava.

V prihodnjih številkah bomo prinesli še podrobnosti te spomenice.

Dvojezičnost na Goriškem

Razni italijanski tukajšnji časopisi s vzemirjenjem poročajo o neki ministrijski komisiji, ki naj bi prišla baje v kratkem v Gorico z namenom, da prouči položaj in izdela razne načrte glede uredbe dvojezičnosti, katera naj bi se v kratkem tudi uvedla. Mi bomo kot katolici in Slovinci z veseljem pozdravili vse take pravilne ukrepe italijanskih oblastev! Zavedamo se tudi, da če nam bodo kaj nudili, nam to tudi po vseh krščanskih in moralnih principih pritiče kot manjšini, ki se nahaja v demokratični državi in katera bi morala še zdavnaj imeti vse te ugodnosti.

Naša govorica

Čim plemenitejši in kulturnejši je bil kdaj kak narod, tem zvesteje je spoštoval, gojil in branil svoj jezik

Kadar izrekamo besedo narod, pomislimo najprej na jezik, mislimo na skupnost ljudi, ki govorijo isti jezik. Naj bo lastnosti, ki določajo pojem naroda, še toliko, nobena teh lastnosti ni značilnejša in veljavnejša od jezika. Materin jezik družni in spaja Francoza v Parizu s Francozom v Normandiji, v Maroku, v Kanadi in na Vražjem otoku v najožje narodno sorodstvo. Isto velja o nas! Kaj nas družni in spaja v eno samo družino? Po čem smo si bratje: mi tukaj z onimi tam ob Savi, Dravi in Zili in z vsemi ostalimi, ki se v potu svojega obraza trudijo drugod po svetu, kjer koli: na argentinskih pampah, ob Michiganskem jezeru in v kanadskih gozdovih? Po čem smo si najprej v sorodstvu, po čem smo Slovinci? — Po marsičem. Toda vse lahko izgine in mine, le naš jezik nas večno družni, dokler živimo kot narod. Jezik! Ker smo ga imeli, zato smo! Dokler ga bomo imeli, toliko časa bomo! Iz njegove moči smo živeli in še bomo živeli, pa ne samo v smislu političnih programov, ki jih čas piše in briše, ampak v neskončno višjem smislu duhovnega obstajanja.

Po jeziku se ločita žival in človek... Na perutih besede se dviga človeški duh vse više in više... Beseda je bogatila narode z duhom, z zakladi Lepote. Beseda je trgala spono nevidnosti, lomila jarem zatiranja, nosila prapor svobode ter kazala iz vsake sedanosti pot v lepšo, plemenitejšo prihodnost. Sladka beseda materinih ust je dramila v življenje vse milijarde ljudi od prvega do današnjega dne.

Mislimo si, da govorice nikoli ni bilo; da človek nikoli ni znal izraziti svojih čustev in misli. — Dela pesnikov in umetnikov izginejo, skopnijo; ponosne zgradbe znanosti in kulture razpadejo v mrak; kliči prerokov utihnejo, odrešilna moč vere ugasne... Človek brez govorice postane zver, ki jo nagoni podijo v rop in ubijanje... Vse, kar je v človeku višjega, namreč izhaja iz duha in besede, govorica je glasnica človekove duhovnosti.

Tega se je človeštvo vedno zavedalo. Čim plemenitejši in kulturnejši je bil kdaj kak narod, tem zvesteje je spoštoval in gojil svoj jezik in tem ljubosumneje ga je branil. Večji kot je bil kdaj kak pomemben človek, toliko manj je dvomil o tem, kateremu jeziku je dolžan zvestoba za vse, kar mu je dal.

V enem samem jeziku ima sleherna beseda vso svojo večno lepoto, svojo večno melodijo: samo v njem čutiš njen najgloblji pomen. Res je, da se je mogoče naučiti vsakega jezika, toda zamenjati jih nikoli ne moraš. Naj se učimo tega jezika še tako, osvobodili si bomo komaj lupino, jedro pa se nam bo sesulo na ustniceh. Naj poznamo kak jezik še tako dobro, zmerom bo izmed vseh jezikov samo eden, ki smo ga najprej, najgloblje doživeli: to je jezik naše krvi, naših duš, jezik naših najglobljih izpovedi.

Naj bo območje tega jezika za nas še tako tesno in njegova veljava v širokem svetu še tako neznatna, za nas vse, ki nam je skupen, ima kot jezik življenja, izražanja, ustvarjanja in učenja tako velik pomen in vrednost, kot ju ne more imeti noben drug jezik na svetu.

Poleg tega, da je ta jezik najvidnejše znamenje, po katerem se razpoznavamo, je obenem še največja svetinja, ki so nam jo prepustili očetje, je naša kulturna dediščina. To sveto dediščino smo dolžni ohranjati in lepšati rod za rodom. Velikanska je naša dolžnost, ki jo imamo do svoje govorice: čuvati jo, da ostane neomadeževana.

ALOJZIJ REMEC:

Burja

Viharni časi so bili takrat.

Po Vipavski dolini so se po cesarski cesti pomikale dan za dnevom dolge vrste vojakov, danes proti Gorici, jutri nazaj proti Vipavi in Ljubljani. Celi regimenti avstrijskih grenadirjev so korakali po prahu in po blatu, kakor je naneslo. Boben je ropotal neprestano, trobente so pele, pred četami so jezdili častniki v belih plaščih, s svetlimi, sabljami, za njimi so marsicali vojaki z visokimi čakami na glavi, sklonjeni, trudni in potni, blatni in prašni, včasih so peli, včasih kleli, včasih molčali, kakor je bil čas in cesta.

Kakor veter so vihrali ob njih oddelki konjikov v svojih lepih uniformah, drdrali in ropotali so kanoni za pešči, trobente so zapele kratko znamenje, za hip se je vse ustavilo, kratek odmor — zopet se je

oglasil rog in cesta je oživela kakor pot mravljincev iz mravljišča do hruske, ki je padla prezgodaj zrela in sladka z drevesa, ker jo je načel črv.

Ljudje po vaseh so bili prestrašeni. Od Gorice so gremeli kanoni. Francoz je silil tam čez Sočo. Zaman so se mu ustavljale avstrijske čete pod generalom Karolom.

Po vaseh so bili nastanjeni vojaki, danes z rdečimi hlačami in belimi sukjami, jutri z belimi hlačami in modrimi bluzami, danes so govorili hrvaški in kleli madžarski, jutri so razbitali po nemški, da se nihče ni mogel razumeti z njimi.

V Šempasu so bili zadnje dni hrvaški vojaki, sami krepki fantje, ki jim je bila puška kakor pero in sablja kakor bilka. Pri županu jih je bilo nad sto na skednju, po sobah pa je bilo pripravljenih ležišč za deset oficirjev.

Večerilo se je, častniki so se gregli na ognjišču, kakaj bilo je sredi marea in še mraz.

Majolika je krožila od rok do rok, za vsak bokal kakor zlato rumenega vipaveca

je zacingljala srebrna dvajsetica v županov mošnjček.

Oče župan je nazadnje dal par bokalov zastoj. Zato je moral tudi on piti z njimi.

»Neka živi naš gospodine župan!« so mu napili.

Ko so odložili majoliko, se je oče župan popraskal za ušesom in spregovoril: »Je prav gospodje. Samo nekaj bi vprašal, če bi smel. Kaj pravite, ali bo še dolgo ta tepež in metež s Francozom? Če pojde tako, kakor je začelo, ne vem, če bo kazalo to pomlad orati.«

»Što očes, rat!« je odgovoril mlad poročnik.

Tedaj se je oglašil zunaj rog.

Vse je poslušnilo.

Alarm!

Kakor bi trenil, so bili konji iz hleva, častniki so se zavihneli v sedla, vojaki so se v skednju oprtali, puške so zletele na ramena in ta hip je bila četa na dvorišču pripravljena za odhod.

»Kam, gospodje! Ali je Francoz že bližje?« je izpraševal oče župan in se je

čudila družina.

Vojaki niso odgovarjali. Preden bi človek mislil, je bila vas prazna, dolga vrsta se je pomikala tiho, brez bobnanja po cesti, a ne proti Gorici, marveč proti Vipavi.

Oče župan je bil mnenja, da to ne kaže nič dobrega. In res ni kazalo nič dobrega, kajti tisto noč se je nadvojvoda Karol umaknil proti Kranjski pred generalom Muratom, ki je s svojimi četami prekoračil Sočo.

Dan pozneje je bila Vipavska dolina tiha, zapuščenca, kakor bi bila izumrla.

Pooblašilo se je bilo, megla je legla na zemljo.

»Ne bo dobrega...« so govorili ljudje, skrivali denar, žito in vino, kamor so mogli, in zadelavali vrata v hrame in kašče.

Popoldne je prikrcval berač Mrmolja v županovo hišo v Šempasu.

»Bog daj dobro, oče župan in vsa družina!« je pozdravil in začel moliti.

»Kaj bi zdaj molil! Povej, ali kaj veš o vojski!« se je razjezil oče župan.

NOVICE

Z GORIŠKEGA

Vprašanje opcij

V Rimu so se dne 23. dec. preteklega leta vršili razni razgovori med Italijo in Jugoslavijo, kjer so med drugim tudi definitivno rešili vprašanje opcij.

Sklenili so, da se brez nadaljnega pripozna italijansko državljanstvo onim, ki so 10. junija 1940 bivali na ozemlju, ki je po mirovni pogodbi pripadlo Jugoslaviji, a so bili rojeni na sedanjem matičnem italijanskem ozemlju.

Dalje so določili nov rok za optiranje onim, ki iz raznih razlogov tega niso še storili. Za optiranje veljajo še vedno stari predpisi. Čas je do konca meseca februarja t. l. Isto kot za italijansko državljanstvo veljajo sledeči predpisi optiranja za jugoslovansko.

Jugoslovanski predstavniki so v tem oziru obljubili veliko razumevanje.

Dana je tudi možnost priziva na jugoslovansko oblast onim, katerim je bila opcija iz raznih razlogov odbita. Baje bodo tudi vse prejšnje opcije v zelo kratkem času rešene.

Natečaj

Prefektura javlja, da je zakladno ministerstvo razpisalo natečaj za 114 pripravniških mest skupine B pri pokrajinskih zakladnih uradih. Prošnjo je treba predložiti na zakladno ministerstvo do vključnega 31. januarja.

Razdeljevanje zimske pomoči v Gorici

Na seji pododbora za zimsko pomoč so sklenili, da se bo vršilo drugo razdeljevanje zimske pomoči brezposelnim ob koncu tega meseca. Kot zastopnik župana je bil prisoten na seji tudi odv. Velbi. Na seji so ugotovili, da pobiranje prispevkov v kinodvoranah je našlo slab odziv pri posameznikih, zato so sklenili, da bodo pozvali avtoprevoznike in sploh vse, ki trgujejo s kontingenti proste cone, da bi prispevali več kot lansko leto. Predstavniki pododbora so bili tudi pri prefektu.

STRŽAŠKEGA

Letošnji tržaški novomašniki

Ta teden je tržaški škof, msgr. Santin posvetil v cerkvi sv. Justa enega novomašnika, petim bogoslovcem pa je podelil subdiakoniat. Poleg tega je podelil tudi več nižjih redov.

Med bogoslovci, ki so prejeli subdiakoniat je tudi Slovenec in sicer gospod Lojze Zupančič iz Sv. Ivana, ki bo — tako upamo — letos pel novo mašo.

Občni zbor SLOKAD

V nedeljo je bil občni zbor Slovenskega katoliškega podpornega društva v Trstu. Glavni razgovor je bil posvečen otroškim kolonijam. V poročilih in v razgovorih so zborovalci ugotovili, da slovenske kolonije, ki jih je organiziral SLOKAD, niso bile deležne nobene mednarodne podpore, ki je določena prav za kolonije. Kljub ponovnim zahtevam in prošnjam, so šli upravitelji teh fondov mimo Slovencev. Otroke so silili v italijanske kolonije, katerim so bili odprti vsi bogati vrelci mednarodnih fondov. Slovenci pa so to zahtevo odklonili in so kljub temu organizirali svoje slovenske počitniške kolonije, ki so prav lepo uspeli. Edina izjema

kateremu so razložili način razdeljevanja prve pomoči ter mu dali razne pripombe ter predloge v zvezi z drugim razdeljevanjem zimske pomoči.

Doberdob

Kakor je bilo javljeno v časopisih, je bil na praznik svetih Treh kraljev v Doberdolu koncert božičnih cerkvenih pesmi. Sodelovali so štirje cerkveni zbori iz goriškega Krasa. Kar lepo so nam zapeli naše najlepše božične pesmi, nekaj starih in že poznanih, nekaj pa tudi novejših.

Iz predvajanja posameznih zborov se jasno vidi, da so zbori vzeli stvar resno in so se potrudili. Od zadnjega nastopa na praznik Brezmadežne pri Mariji Devici v Dolu do tega nastopa v Doberdolu se pozna velik napredek pri vseh zborih. Najbolj trden in gotov v predvajanju je bil domači zbor iz Doberdola; nekaj je pripomoglo tudi to, da je bil pač v domači cerkvi, zlasti so lepo uglašeni ženski glasovi; tenorji in basji so sicer številni, toda se jim pozna, da jih je večina komaj pristopila k zboru.

Prav dober je zbor v Jamljah in v Dola, tudi zbor iz Vrha se je dobro odrezal, vendar se mu pozna, da ne razpolaga z dovoljno številnimi pevci.

Veliko število ljudi iz Krasa in iz Bork ter celo Tržiča se je udeležilo tega cerkvenega koncerta; bili so zelo zadovoljni in izražali željo, naj bi se to petje ponavljalo vsako leto in upeljala stalna navada. Najlepša hvala prirediteljem našim č. gg. župnikom, vsem organistom in pevcem in voščilo, naj bi po tej poti krepko delali združeni za Boga in dom.

Stavka tiskarniških delavcev

Včeraj so stavkali tiskarniški delavci cele Italije za dosego meznega povzika.

Nenadna smrt

16. t. m. je nenadoma preminul kmet Nemeč Ferdinand po domače Sever, ki je bil svoječasno v Ameriki. Pokojnik je bil zgleden krščanski mož. Naj počiva v miru!

v tem oziru je bila kolonija v Devinu. Vendar tudi te niso hoteli imeti res v zdravem kraju, kje v goratih pokrajinah, na svežem zraku. Slovenski otroci, ki so bili v tej koloniji, so morali ostati na Tržaškem, samo da svet ne bi videl kje zunaj, da so tudi v Trstu slovenski otroci. Proti temu krivičnemu in nesocialnemu razdeljevanju mednarodnih skladov, proti zapostavljanju slovenskih državljanov so zborovalci na obnem zboru ostro protestirali. Slovenci prav tako nismo deležni tukajšnje Ameriške pomoči. Upravitelji pomoči ameriških katoličanov gredo za mirno vestjo mimo udrtih in shujšanih lie slovenskih otrok. Vse to je res prav težko razumeti.

Na obnem zboru je imela Nada Martelančeva tudi zelo zanimivo predavanje iz socialnega področja.

Ob koncu je bilo še govora, kako povezati vse katoliške karitativne organizacije na Tržaškem: Vincencijevo konferenco, socialne kroške Marijinih družb in SLOKAD. V predpustnem času bo nekaj skupnih prireditev, katerih dobiček bo namenjen počitniškim kolonijam. Občni zbor se je zaključil z bogatimi novimi načrti.

Sv. Križ

Slučajno me je pot zanesla v to prelepo slovensko ribiško vasico. Vse mi je bilo novo, ker že dolgo nisem hodil tod. Najbolj pa me je presenetilo bogato kulturno življenje na vasi. Ko sem šel mimo župnijske dvorane, sem postal pozoren ob velikem navdušenju, ki je tam vladalo. Stopil sem tudi jaz v dvorano: imeli so izredno lep »slovenski večer«. Povedali so mi, da jih je bila že cela vrsta. Spored imajo izredno bogat in pester. Pri njih pa izvajajo točke Križani sami in to tako dovršeno, da je človek res tega vesel. Prav za ta četrtlet spet pripravljajo nov večer. Človek gre z veseljem in samozavestjo spet proti Trstu. Dokler bodo Križani tu ob obali našega morja tako ljubili materino besedo in pesem, tako dolgo bo slovenski narod tu živel. In živel bo!

Opčine

Z griča gledamo na Trst. Po svoje živimo, pa ne umiramo kot marsikdo misli. S slovenske polnočnice, ki ste jo lahko slišali po tržaškem radiu, se pripravljamo dalje za naše prosvetne prireditve. Pripravljamo slovenski večer in nanj že zdaj opazujemo. Tisti Opčenci, ki ste že zaspali, se pa zdramite! Pokažimo in dokažimo, da smo tu Slovenci doma. Ne spimo doma, ampak pridimo vsi!

Nabrežina

Za pribodno nedeljo se pripravlja spet Slovenska prosveta, da bo prišla med nas. Videli bomo prekrasne slike vse Slovenije, da homo vedeli, kaj je naše. Razen tega pa še vesele prizore in petje. Podrobno bomo še sporočili.

Prosek

V petek smo imeli prav lepo kulturno prireditev v farni dvorani. Večer smo posvetili 400 letnici slovenske knjige. Predaval je prof. Rudolf Fajš, pel pa je naš domači zbor prav lepo in ubrano. Tudi recitacije so bile dovršene.

Rojan

Veliko zanimivosti je po svetu, a kljub temu upamo, da bodo cenjeni bralci posvetili svojo pozornost tudi naslednjim ve-

sticam. Včasih so rekli: »Rojan po širnem svetu znan«. — Vprašali hoste kdaj in zakaj je bil znan. Starejši to še vedo, mlajšim pa povemo, da je bilo to vprav v dobi fašizma. Da, takrat je bil Rojan znan po vsem mestu in okolici. Pa zakaj? Ker si je tu v v tem najbližjem tržaškem okraju upala Slov. Marijina družba klučkovati tedanjemu režimu. Prepovedali so slovensko pridigo in cerkveno petje, odpeljali so takratnega kaplana v pregnanstvo, a kljub vsem prepovedim in grožnjam so se pod okriljem Slovenske Marijine družbe vršile skozi vsa leta slovenske prireditve, katere so utrjevale ljudstvo v krščanski in narodni zavesti.

Odkar nas je zapustil preč. gospod dr. Škrlič, ki je bil imenovan za šolskega ravnatelja novega semenišča, imamo za kaplana preč. gospoda Angela Kosmača, katerega smo po kratkem bivanju med nami že splošno vzbujili in želimo, da bi mu dobri Bog bogato poplačal ves trud, ki ga posveča vsem, zlasti mladini. Vsi ki ste poklicani za vzgojo mladine, pomagajte mu, ali vsaj ne rušite, kar z velikim trudom zida. — Božičnica, ki smo jo priredili za ubožne je prav lepo uspela. Poleg ubogih družin je bilo obdarovanih tudi mnogo šolskih otrok. Želja nas vseh je, da bi se ponovno okrepil pevski zbor mlajših in nam od časa do časa zopet zapel pri šolski sveti maši. — Obračunamo se do staršev s prošnjo, da naj nam točno pošiljajo otroke k pevskim vajam. — Povemo vam tudi, da je vsem na razpolago vsebinsko bogata knjižnica Slov. Marijine družbe, kjer lahko vsakdo dvigne ob nedeljah zjutraj in popoldne lepe in poštene knjige, katere toplo priporočamo.

Nadalje sporočamo vsem, ki so poznali pokojnega preč. gospoda dr. Mirka Brumata, da bo dne 22. t. m. ob 6h sv. maša za pokojnega z rekviem v naši župni cerkvi, dne 30. t. m. pa istotam in ob isti uri tih sv. maša za pokojnega. — Pridite vsi, da počastite spomin tega našega velikega krščanskega borca, predvsem so naprošene družbenice, saj se je pok. monsignor z veseljem spominjal naše družbe. Vljudno so vabljeni tudi družbenice iz mestne družbe.

Belo je črno, črno je belo. Resnica je laž, laž je resnica

To je velika in sveta naloga vseh radijskih oddaj iz Moskve.

beraški navadi.

»Kaj tedaj, gospod župnik?« je vprašal župan, ko je bil Mrmolja končal svojo zgodbo.

Učeni gospod Matija si je pogladil bele lase, vzela iz tobacnice ščip tobaka, kihnil parkrat in prav polagoma dejal: »Lepo domov idita in doma bodita... Francozi so ljudje kakor drugi!«

Tačas je pridiral v vas že mal oddelek francoskih konjenikov.

Pred županovimi so se ustavili.

Tako nenadoma so privihrali, da mati županja niti ni utegnila zapreti vrat v dvorišče pred njimi.

Hlapca sta se skrila v seno, dekleta so jokaje zbežale v sobe, samo najmlajši županov sin, petnajstletni Jakob je ostal na svojem mestu, na stolčku na ognjišču in jezno gledal na rdečehlačarje, ki so poskakali s konj in s sabljami v rokah obstopili mater.

Kričali so nad njo, vihteli sablje, kazali semintja — mati županja pa je trepetala od strahu.

»Kristus nebeški, kaj naj vam povem,

ko besedice ne razumem!«

Dolgo so kričali, a slednjič uvideli, da vse skupaj nič ne pomaga. Vtaknili so sablje v nožnice, le eden se je mogočno razkoračil in zavpil: »Baba, hopsa!«

Županja ni vedela, kaj hoče in ga začudeno gledala.

»Hopsa, hopsa!« ji je tulil na uho in tolkel s sabljo ob tla.

»Moj Bog, kako bom hopsa, ko sem že stara!« je prosila.

»Hopsa!« je zarentačil Francoz in potegnil sabljo.

»Še ubijejo me ti neverniki, ki so tako na ženske, če ne zaplčem!« je zastokala županja, vdala se je v svojo usodo, prišla za oba roba predpasnika in se zavrtela pred vojaki tako nekako, kakor je videla plesati grajske gospodične v svoji mladosti, ko se je tudi sama rada vrtela.

Francoze je pa zlomil smeh in so se tako krohotali, da je odnevalo vse širno dvorišče.

Jakob v kotu pa je stisnil pesti, se potuhnil in zlezal skozi okno.

»Oče vam pokaže! Z gnojnimi vilami vas homo, neverniki!«

Stekel je proti župnišču in že za prvim vogalom ugledal očeta in Mrmolja.

V par trenutkih sta bila na dvorišču. Mati županja je vsa upehana jokala na klopi pred hišo, Francozi pa so rogovilili po veži in po dvorišču.

»Hopsa!« so vpili tudi nad županom, ko se je pokazal.

»Bogve, kaj hočejo?« se je obrnil k Mrmolji. »Sedaj pokaži, kaj znaš! Saj si pravil, da znaš vse jezike!«

»Samo tega ne znam...« se je otepal berač.

Francozi pa so kričali še huje svoj »hopsa«, kazali na konje in hlev.

Slednjič se je berač posvetilo.

»Oče župan, »hopsa« bo menda po francosko to kar po naše ovsu. Svoje mrhe bi najbrže radi nakrmili!«

Mrmolja je začel z vojaki lomiti neko čudno laščino in kmalu povedal županu: »Ovsu hočejo. Če ga imate pri hiši, dajte ga, ker drugače vse posekajo in postreljajo!«

»Ovsu nimam, sena pa!« je odgovoril župan, prijel Francoza, ki se je najbolj del, za roko, ga vedel v hlev in mu pokazal seno. Ko je tu ponavljal še svoj »hopsa«, je župan skomizgnil z rameni in z rokami pokazal, da ga nima.

No, Francozi so bili tudi s senom zadovoljni. Nehali so kričati, začeli nositi seno iz hleva in ga metati pred konje.

Majhen črnkast Francoz, nemara častnik, pa je ogledoval hišo, stopil iz dvorišča in se oziral pozorno po vasi.

Zlasti ga je zanimalo veliko kamenje, ki je bilo po koreh in strehah. Zdela se mu je, da ga vprašuje, čemu je kamenje na strehah.

»E — per burja...« se je odrezal na kratko.

Francoz je grdo pogledal berača, poklical vojaka, ki je znal za silo laški, in začela sta Mrmolja viti in izpraševati, da so mu lasje vstajali od strahu.

ŠPORT

□ Preteklo nedeljo je bilo odigrano zadnje kolo (19.) v italijanskem državnem prvenstvu. Prihodnjic se bodo moštva vaovič spoprijela v revanžih tekmah.

□ V Genovi je po ostri in razburilji tekmi INTER komaj remizirala z GENOA, ki ječi na poslednjem mestu tablice. Ob zaključku igre je Wilkes plasiral v mrežo odločilni gol (2-2). 50.000 gledalec!

□ V taktičnem pogledu zelo zvita rimska enajstovica ni privoščila MILAN-U bogate žetve. Komaj dva strela sta obsedela. Hladnokrvno pa je igrala JUVENTUS, ki je z odličnimi manevri dosegla visok rezultat proti ATALANTI : 5-1! Njeni napadaleci so se sprostili v polno in povezano ureditvo. Tri gole je zabil Boniperti.

□ TRIESTINA v Novari : 1-4. Šla je po smehljaj... našla pa je grenkobo! Mnogo skrbi povzročila njena pozicija (14 točk iz 19 tekem). Porazi so jo pritrirali do roba... lestvice in do... groba B — divizije.

□ Como »biene« — LUCCHESI »non biene« : 5-0.

□ TORINO - PRO PATRIA : zmaga za vsako ceno (1-0).

□ Hitro smrt je doživela SAMPDORIA v Palermu (1-4). PADOVI pa je bila zapečatena usoda v Neaplju (0-1) komaj proti koncu srečanja.

□ Bologna v Rimu : »Oj težka pot, o! tožna pot...« 1-0 v prid moštva LAZIO. Dobro pa se je obnesla UDINESE, ki je močnejši FIORENTINI zmešala štrene (1-1). Poplačana je njena borbenost in požrtvovalnost.

□ V nedeljo so na vrsti povratne tekme prvega kola. Odrinile bodo na morje »kipce«, ki nosijo dušo in srce »supporterjev«. Ali priplovejo srečno k bregu? Ali jih pogoltnjejo valovi... drugega razreda?

□ Avstrijska hokarska federacija je povabila atlete »Metaleca« iz Zagreba na turnejo v Avstrijo. Prvo srečanje bo v Gradcu 22. tega meseca, drugo pa v Linzu 25. t. m.

□ Košarkaši »Crvne zvezde« iz Beograda bodo odpotovali 19. t. m. v Italijo, kjer bodo 24. in 25. t. m. igrali na mednarodnem turnirju v Viareggio.

□ Košarkaši ljubljanskega Železničarja so se z doseženimi uspehi v minuli sezoni uvrstili med najboljše športnike v državi. Tretje mesto v prvenstveni lestvici zvezne lige je pomemben uspeh za Železničarja, ki je z dosego tega mesta nadkrilil več močnih košarkaških klubov.

□ V zadnji tekmi na gostovanju v Turčiji so nogometaši Sarajeva premagali reprezentanco Carigrajske univerze z rezultatom 4-2.

Zobozdravnik
dr. STANISLAV PAVLICA
TRST
Via Commerciale 10/II • Tel. 25597
sprejema
9 — 13 17 — 19

LUPŠE IVAN
TRGOVINA »PRI SONCU«
Manufaktura • Galanterija
in vse vrste PERILA
TRST
Via Coronco • Via Rismondo št. 1
Nasproti SODNE PALAČE

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Mrmolja je trdil, da je kamenje zato na strehah, da burja korec ne odnese. Francoz pa se je rotil, da je Burja avstrijski general, ki je ukazal zato naložiti kamenje po strehah, da bi ga kmetje metali na Francoze, ko pridejo v vas.

Mrmolja ni laščine mnogo razumel, francosčine pa nič, a videl je, da mu prede slaba. Francoza sta kričala nad njim in mu pretela s sabljo in hotela nekaj izvedeti, česar on ni vedel.

Slednjič je spoznal, da hočeta vedeti, odkod je burja.

»Sem od Čavna piha, na Golu jo pa delajo — burjo...« jima je slednjič dopovedal in pokazal po cesti.

Častnik je zadovoljno pokimal in se obrnil. Mrmolja pa so vzeli vojaki medse in tisti, ki je lomil laščino, mu je povedal, da jim bo moral pot kazati k burji.

»Ta bo lepa!« je vzdihnil berač in strah ga je začelo biti.

Tačas se je znočilo. Mrzla črna noč se je napravljala in burja se je ponujala.

(Nadaljevanje)